



De reis van Samen Verder – Op weg naar een nieuw normaal

Lessen uit twee jaar praktijk in het Toekomstscenario
Kind- en Gezinsbescherming (Nijmegen Dukenburg, 2023–2024)



samen verder
veiligheidsteam dukenburg

Voorwoord

Het huidige jeugdbeschermingsstelsel voor gezinnen en huishoudens met of zonder minderjarige kinderen waarin sprake is van onveiligheid of een ontwikkelingsbedreiging, is al geruime tijd complex en knellend. De Algemene Rekenkamer, inspecties en de Tweede Kamer signaleren dit structureel: er zijn te veel losse schakels, gezinnen voelen zich niet gehoord, zien steeds wisselende hulpverleners en krijgen niet altijd tijdig of passend hulp. Ook ontbreekt vaak aandacht voor onderliggende problemen zoals psychische klachten, verslaving, schulden of huisvestingsproblemen.

Om dit te veranderen, is in 2021 het [landelijke programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming](#) gestart. In 11 regio's zijn Regionale Veiligheidsteams (RVT's) opgericht waarin Gecertificeerde Instellingen (GI's), Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en lokale teams samenwerken. Hun doel: eerder signaleren, onderliggende patronen gezamenlijk duiden en samen met het gezin werken aan duurzame veiligheid. Daarmee wordt ook beoogd om het aantal gedwongen juridische maatregelen te verminderen.

Regio Nijmegen is begin 2023 gestart als beproevende regio in gemeente Nijmegen stadsdeel Dukenburg met haar eigen RVT: **Samen Verder**. In deze evaluatie lees je welke reis Samen Verder in twee jaar heeft afgelegd, en welke route we zien voor de toekomst.



“ Er zijn gezinnen en huishoudens in Nederland waarvan we zien dat het ons onvoldoende lukt om de geweldspatronen te doorbreken. Deze gezinnen blijven keer op keer in aanraking komen met jeugdzorg, volwassenen zorg, verslavingszorg en het lukt ons niet om ze te beschermen. Dat móet anders. De problemen van deze gezinnen zijn heel groot en vaak daarmee complex en gelaagd.

Om de complexiteit van die vraagstukken behapbaar te maken, hebben we in Nederland dat allemaal opgeknipt in organisaties. Maar de problemen van deze gezinnen laten zich niet opknippen. We moeten echt vanuit het perspectief van deze gezinnen gaan kijken. Want zij hebben een probleem, en willen een oplossing - maar willen dat niet aan 20 verschillende mensen moeten vertellen. De wachtlijsten nemen toe, en het vertrouwen in de overheid bereikt momenteel een diepte punt. We zijn in Nederland een kampioen in uithuisplaatsingen. Het systeem is kapot. Onze hoop is, dat we met Samen Verder dit anders kunnen en mogen doen.

”

Nadieh Pennings

Projectleider Samen Verder

“ We hebben een estafettemodel van hulpverleningsorganisaties gecreëerd. Bij (een vermoeden van) geweld in afhankelijkheidsrelaties thuis of als jeugdhulp nodig is, heb je allemaal instanties die een deel van het probleem bekijken en vervolgens het stokje overdragen naar de ander. We proberen dit met beleid en strakkere KPI's te controleren en beheersen, maar vaak werkt dit contraproductief. We moeten het vereenvoudigen, dieperliggende aannames en overtuigingen opnieuw tegen het licht houden en onze grondhouding veranderen.

”

Rinske Evers

Veranderkundig coach



Klik en spring direct naar het hoofdstuk



Koers bepalen 03

Nieuw leiderschap

De reis in beeld 07

Documentaire Samen verder Dukenburg

04 Volle vaart vooruit

Mijlpalen & eye openers in 2024

06 Leiders aan het woord

05 Route kaart voor gemeenten – Samen Verder in praktijk brengen

Do's en don'ts

02 Onderweg

Eerste bevindingen van 2023

01 Het vertrekpunt

Positie, samenstelling en kompas



01 Het vertrekpunt

Positie en samenstelling van Samen Verder

In Nijmegen-Dukenburg is een RVT opgericht dat Samen Verder heet. Dit team richt zich op thuissituaties van huishoudens in de leeftijd 0-100 jaar. In dit team zitten zo veel als mogelijk fulltime professionals vanuit verschillende organisaties: jeugdbeschermers van de Gecertificeerde Instellingen (JBG, JVV en WSS), een Veilig Thuis medewerker, een Raadsonderzoeker (RvdK), een gedragswetenschapper, een hulpverlener van Moviera, een Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige (SPV-er) en een ervaringsdeskundige. We hebben geprobeerd de professionals zo goed als case-load vrij te maken: dit zodat zij niet met twee benen in twee organisaties staan, dit werkt belemmerend. Als zij taken in moederorganisatie doen, is dit om hun deskundigheid te behouden en te bevorderen. Samen Verder heeft een gezamenlijk kantoor in het Wijkcentrum in Dukenburg. Dat is hun werkplek en is ook op die manier ingericht. In dit wijkcentrum zitten welzijnspartners, zorgaanbieders, consultants en de belangrijkste: Buurteams Jeugd en Gezin /Volwassenen en het Regieteam. Dit om korte lijnen te borgen en samenwerking te bevorderen.

Samen Verder werkt in het vrijwillig kader, met instemming

Er is besloten om Samen Verder in het vrijwillig kader te laten werken, juist om er vroeg bij te zijn, expertise op veiligheid naar de voorkant te brengen en daarmee escalatie of onnodig zware hulp (denk aan juridische maatregelen) zo veel mogelijk te voorkomen. De gezinnen en huishoudens hebben een **keuze** of men open staat voor het inschakelen van Samen Verder of dat men kiest om hiervan af te zien. Indien men niet mee wil werken, geldt nu nog een regulier proces: Veilig Thuis pakt de melding op en indien er juridische grond is voor de zorgen en het huishouden geen hulp aanvaardt, bewandelt men de weg richting gedwongen kader. *NB: In de gehele periode is er slechts één gezin geweest dat betrokkenheid vanuit Samen Verder vanaf het begin niet wilde.*

Ontwikkeling werkwijze en vakmanschap

Samen Verder is niet gewoon een team met professionals die samenwerken. Er is sprake van een fundamentele beweging binnen het vakmanschap dat zij doorontwikkelen. Doorontwikkelen betekent continu leren: professionals, maar ook beleidsmakers en managers committeren zich aan het iteratieve proces van stap voor stap verbeteren, we leren onderweg en passen continu aan.

VAN

NAAR

- | | |
|---|--|
| • Kindgericht. | • Gezinsgericht. |
| • Van wie is dit vraagstuk, wie heeft de regie en hakt de knoop door? | • Wat is het vraagstuk, wie kan wat bijdragen en samen met het huishouden de regie en besluiten. |
| • Opdrachten, methoden protocollen van organisaties centraal. | • Vraagstuk van gezin in context centraal, aansluiten op hun tempo, taal, behoefte. |
| • Opschalen en overdragen. | • Expertise toevoegen, zo min mogelijk verschillende gezichten en een vast contactpersoon. |
| • Sturen op doorlooptijden, termijnen en caseload. | • Sturen op kwaliteit, duurzame veiligheid en circulaire zorg. |
| • Praten vanuit eigen overtuigingen. | • Niemand heeft het monopolie op de waarheid. Ieders beleving doet ertoe en de wijsheid van de groep benutten. |
| • Professionele distantie. | • Professionele nabijheid. |

In deze beweging is het belangrijk om een **sterk kompas** te hebben bij iedere stap die je neemt. De vier basisprincipes van het Toekomstscenario vormen hierbij het kompas:

- 1 Kijk ik gezinsgericht (0-100 jaar) en naar alle leden, rollen en relaties van het huishouden?
- 2 Ben ik rechtsbeschermend/transparant in mijn handelen?
- 3 Werk ik vanuit eenvoud?
- 4 Stel ik een continue lerende houding op?



Welke betrokkenheid is mogelijk vanuit Samen Verder?

- 1 Consultatie en advies (anoniem t/m participerend).
- 2 Samen met Buurtteam op huisbezoek bij Veilig Thuis meldingen.
- 3 Samen met Buurtteam (of Regieteam) het gezin langdurig begeleiden. Samen met het gezin de regie en samen vervolgstappen kiezen.

Belangrijke elementen in de werkwijze

- ✓ Altijd in samenwerking met een Buurtteam medewerker, zij blijft het gezicht/regie houden.
- ✓ Werken binnen de huidige wet en regelgeving, professionals laten organisatiekaders los en de uitgangspunten Toekomstscenario zijn het kompas.
- ✓ Laagdrempelig, in de wijk, samenwerken op basis van gelijkwaardigheid.
- ✓ Zoveel mogelijk de regie bij het gezin/huishouden.

Instroom

- Het Buurtteam Jeugd en Gezin Dukenburg/Buurtteam Volwassenen Dukenburg of het Regieteam kunnen zelf bij Samen Verder een casus inbrengen.
- Alle Veilig Thuis meldingen postcodegebied stadsdeel Dukenburg worden overgedragen (m.u.v. acuut).
- POH/GGZ, of andere aanmelders.



02 Onderweg

Instroom

In het eerste jaar merkten we een voornaamste toestroom van aanmelding vanuit de Buurtteams (37%), Veilig Thuis meldingen (36%) en Regieteam, POH-ers / huisartsen en GGZ (27%). Er is een stroomschema ontwikkeld.

Ook kwam het voor dat Samen Verder direct betrokken raakte vanwege een escalatie voor de deur of doordat een hulpverlener met een vrouw (met kind) zich komt melden aangezien zij niet meer naar huis durft vanwege geweld (NB: heeft zich in de afgelopen twee jaar zes keer voorgedaan).

Vanuit Veilig Thuis pakt Samen Verder alle meldingen van de wijk Dukenburg op (m.u.v. acuut). Als het enkelvoudige probleem lijkt te zijn en/of het Buurtteam of Regieteam is betrokken, wordt in afstemming direct overgedragen.

Diensten

Samen Verder wordt in het eerste jaar 38 keer betrokken voor eenmalig (anoniem) of participierend consultatie en advies. Dan is het aan de professional die betrokken is, wat hij/zij met dit advies doet.

Als meer betrokkenheid gewenst/nodig is en het huishouden hier mee instemt, voegt

Samen Verder expertise toe en vormt de Buurtteammedewerker of Regieteammedewerker samen met de betrokken Samen Verder-leden een team dat gezamenlijk het gezin begeleidt met een gedragswetenschapper die aan de start, in het midden en aan het einde (wanneer Samen Verder betrokkenheid beëindigd kan worden) d.m.v. een multidisciplinair overleg (MDO) meekijkt en denkt. Dit is 43 keer gebeurd het eerste jaar.

Als er dan geen eenduidig beeld is over de te zetten stappen, gaat het casusteam met het huishouden de verschillende perspectieven naast elkaar bekijken en scenario's uitwerken, net zo lang totdat er gezamenlijk voor een scenario is gekozen. Er wordt gewerkt met *Deep Democracy* hier helpt de verandercoach bij. *Deep Democracy* is een methode om in groepen écht alle stemmen en perspectieven te horen, ook die van professionals of mensen die normaal minder aan het woord komen. Het gaat verder dan alleen een meerderheid zoeken; het erkent dat elke mening waardevol is en helpt conflicten oplossen door open, respectvolle dialoog. Zo ontstaan gezamenlijk gedragen en rijke besluiten.

Eerste jaar eyeopeners

- Zodra er kinderen zijn, verschuift de focus snel naar opvoeding, terwijl een persoons- en partnergerichte benadering cruciaal blijft. Veel problemen hebben wortels in psychiatrie, trauma, financiën of onveilige partnerdynamiek. Vroege inzet van bijvoorbeeld Moviera of een Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige helpt om deze oorzaken eerder te herkennen en aan te pakken.
- Doordat Samen Verder verschillende perspectieven, expertise en voormalige dossiers bij elkaar brengt, is er sneller en beter zicht op de situatie en de onderliggende oorzaken en patronen.
- De inzet van een ervaringsdeskundige in MDO's leidt tot waardevolle inzichten en andere keuzes die beter aansluiten bij de behoeften van gezinsleden en hun regie versterken. Gesprekken met hen maken mensen vaker bereid hulp te accepteren (zoals EMDR) en soms is verdere hulp daarna zelfs niet meer nodig.
- Samen Verder werkt vaak met huishoudens van niet-Westerse afkomst en/of mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB), wat de afstemming extra uitdagend maakt. Verschillen in taal en normen maken het moeilijker om elkaar echt te begrijpen, samen te werken en goed te beoordelen of de situatie veilig genoeg is.
- In het reguliere systeem zijn veel regisseurs en veel registratie, terwijl de daadwerkelijke hulp vaak bij anderen ligt. Samen Verder combineert regie met directe hulpverlening, wat veel effectiever is en grote winst oplevert.
- Wie in de wijk werkt, ziet trends én kansen voor collectieve en preventieve oplossingen, zoals informele steun voor alleenstaande ouders of lotgenotencontact bij huiselijk geweld.



Teamvorming en cultuur

Het eerste jaar van Samen Verder stond in het teken van verwarring en verandering. Het oude werkte niet meer, het nieuwe moest nog worden vormgegeven. Professionals zochten naar structuur en houvast. De veranderkundig coach gaf ruimte voor dialoog en reflectie, onder andere via *Deep Democracy*. Zo ontstond meer gelijkwaardigheid, gezamenlijke afspraken en maatwerk voor huishoudens.

Belangrijke uitgangspunten in deze coaching zijn:

- Niemand heeft het monopolie op de waarheid.
- We gaan in gesprek om de relatie te verbeteren/verdiepen.
- We zijn bereid om met elkaar en over onszelf te leren.

Het uitwisselen van standpunten, overtuigen en oordelen maakt plaats voor dialoog, checken van aannames, vragen om elkaar echt te begrijpen, constructief conflict en nieuwe betekenis. We zien in de loop van het eerste jaar langzaam de paradigmashift naar nieuwe verbindingen tussen mensen en de missie. Er wordt langzaam gebouwd aan een gemeenschappelijk startpunt van een nieuw normaal. De verandering krijgt vorm met nieuwe verhalen, een gezamenlijke taal, nieuwe cultuur en werkwijze.

03 Koers bepalen

Na het eerste jaar wordt ook voor beleidsadviseurs, managers en bestuurders duidelijk dat het veranderproces van anders denken en handelen geen rechte, voorspelbare weg is. De eindbestemming is geen scherp punt, maar eerder een onduidelijke vlek. Deze transitie vraagt om een andere blik op gezondheid, het doorbreken van vaak intergenerationale geweldspatronen en een nieuwe sturingsfilosofie.

Het onderstaande plaatje illustreert deze route en het leiderschap dat nodig is in deze zogenaamde liminale fase: je weet wat je achterlaat en dat het anders moet, maar nog niet precies wat het nieuwe wordt of wanneer het 'goed genoeg' is. Dit vraagt om moed, visie en het verdragen van onzekerheid.

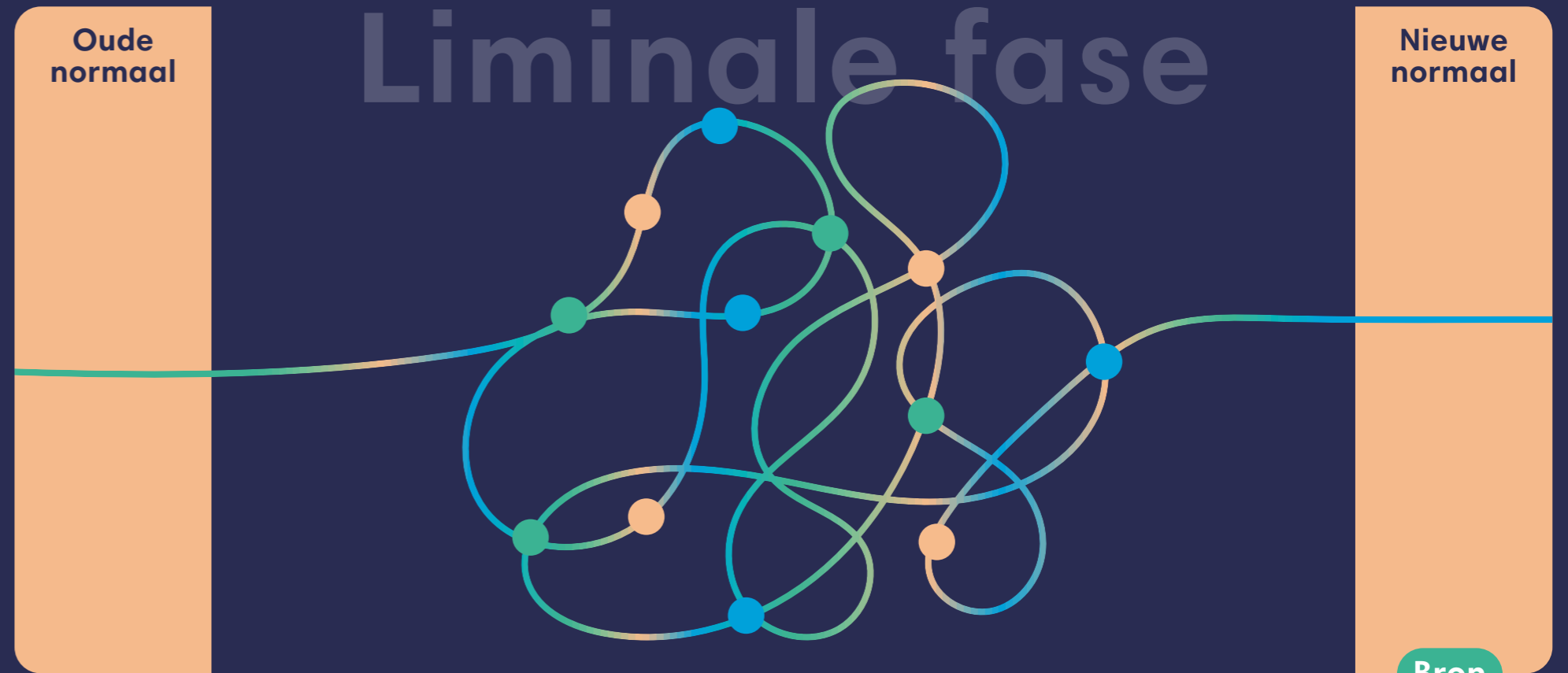
Dat vraagt van alle betrokkenen de volgende typen leiderschap:

- **Liminaal leiderschap:** omgaan met onzekerheid en mensen meenemen in de overgangsfase.
- **Transformatief leiderschap:** durven kiezen voor radicale vernieuwing in plaats van kleine aanpassingen.
- **Participatief leiderschap:** samen met professionals en gezinnen ontwikkelen en besluiten nemen.

In deze sociale transitie is het cruciaal dat professionals, beleidsmakers, managers en bestuurders ruimte geven voor experimenten, samenwerking en fundamentele herstructurering. Dit betekent:

- Niet blijven repareren aan een kapot systeem, zoals **Sharon Stellaard's boemerangbeleid** beschrijft, maar durven ombouwen.
- Pioniers en vernieuwers de ruimte geven – lokale teams en professionals de vrijheid om anders te werken zonder te worden belemmerd door starre regels.
- Accepteren dat verandering chaotisch is – nieuwe stappen mogen ook gezet worden zonder perfectie.

Liminale fase



Bron

Wat je ervaart



Verwarring, ongemak, niet-weten, betwixt and between



Emotioneel, instabiel, snel chagrijnig, korte lontjes



Onduidelijkheid over ordening, structuur en spelregels



Appèl op leiders om snelle duidelijkheid en nieuwe structuur

Wat je te doen hebt



Creating space, dialoog over nieuwe betekenis en emotie



Holding space voor ongemak, niet-weten en verwarring



Niet verkorten maar gebruiken als kans om te leren en experimenteren



Ritme creëren, rituelen bouwen, kampvuren aansteken

Wat het brengt



Nieuwe verbinding tussen mensen, leiders en missie



Doorleefde cultuurvorming of -verandering met nieuwe verhalen



Gemeenschappelijk startpunt voor een nieuwe normaal



Lokale betekenis en nieuwe oplossingen voor collectief vraagstuk



04 Volle vaart vooruit

In het tweede jaar heeft Samen Verder de samenwerking vanuit dat liminaal leiderschap verdiept, vooral wanneer het vrijwillige kader vastloopt en zorgen te groot worden om te negeren. Daarbij kwamen er enkele vraagstukken naar boven, vooral rondom de rol van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), de Jeugdbeschermingstafel (JBT), en het uitvoeren van maatregelen door Samen Verder.

De rol van de RvdK en Jeugdbeschermingstafel (JBT) bij escalatie

Bij complexe scheidingen, vragen over gezag en omgang of dreigende maatregelen wordt de RvdK via Samen Verder betrokken. Zij spreken met het gezin en onderzoeken of vrijwillige hulp nog haalbaar is. Trekken ouders hun instemming in, of blijft hulp uit terwijl de zorgen blijven, dan kan Samen Verder de Jeugdbeschermingstafel (JBT) inschakelen. Bij spoedzaken werkt de RvdK soms direct, buiten Samen Verder om.

Samen Verder en uitvoering van juridische maatregelen: kansen en knelpunten

Soms voert Samen Verder de maatregel uit, bijvoorbeeld als er al goed contact met het gezin is. Dat voorkwam wisselingen en hield de hulp dichtbij. Dit gebeurde in twee casussen. Er is ook gekeken naar het combineren van rollen, zoals burgervoogdij.

Toch blijkt dit in praktijk lastig: het gedwongen kader kent strakke regels en een andere werkwijze. Dossiers zijn niet toegankelijk voor andere GI's, besluiten moeten volgens GI-protocol worden genomen en het vraagt afstemming tussen Samen Verder, GI, de gedragswetenschappers én Buurtteam. Ook loopt de administratiedruk op door dubbele dossiers. Voor ouders met een licht verstandelijke beperking (LVB) of taalbarrière is het verschil tussen vrijwillig en gedwongen moeilijk uit te leggen. Soms is het daarom juist beter om de maatregel niet bij Samen

Verder te beleggen, maar bij een andere jeugdbeschermer. Het markeert duidelijk het verschil in kader en voorkomt verwarring. We moeten dus beter afwegen wanneer een maatregel via het RVT loopt, en hoe we – als we dat doen – de nadelen kunnen beperken. Denk aan ruimte zoeken binnen de regels en kritisch kijken naar dossieropbouw en rolverdeling.

Minder JBT en Raads- onderzoeken: kan dat zonder in te leveren op zorgvuldigheid?

Zonder stelsel- en wetswijziging blijven wettelijke rollen en bevoegdheden gescheiden. De onafhankelijke toets blijft nodig. Maar binnen de huidige kaders is ruimte. Door beter aan te sluiten bij het tempo en de taal van gezinnen, transparant te zijn over zorgen, keuzes en consequenties, en feiten goed vast te leggen, kunnen we eerder tot gedragen afspraken komen. Ook helpt het als juridische kennis in het lokale team aanwezig is. De RvdK kan dan eerder aanhaken, bijvoorbeeld rond gezag en omgang. Een breed gedragen advies kan dan in het vrijwillige kader ontstaan, en een formeel Raadsonderzoek voorkomen. Meer nabijheid en samenwerking tussen RvdK en lokale teams loont.

Wat levert Samen Verder op?

Het RVT in stadsdeel Dukenburg moest niet alleen anders werken dichtbij het gezin brengen, maar ook bijdragen aan effectievere jeugdbescherming, minder juridische stappen en beter passende hulp. De verhalen van de professionals en de gezinnen laten zien dat er in Dukenburg sneller en beter contact wordt gelegd met gezinnen, en dat eerder passende hulp wordt geboden. En wat zeggen de data ons als we Dukenburg vergelijken met de rest van gemeente Nijmegen? Aangezien het slechts om twee jaar gaat, een maatregel per kind wordt opgelegd en dit op zichzelf niet zegt of dit dan goed of slecht is, kunnen we hier nog geen harde conclusies uit trekken. Maar de cijfers laten zien dat het aantal OTS-maatregelen in Dukenburg is gedaald, terwijl de gemiddelde kosten per traject minder hard zijn gestegen dan elders in de stad. Daarmee lijkt de proeftuin effectiever én doelmatiger. Dit hoofdstuk zet de belangrijkste uitkomsten op een rij.



Van 'niet meer nodig' naar noodzakelijke doorbraak

Een gezin waar Veilig Thuis al vijf keer eerder betrokken was. Er waren zorgen, maar dossiers sloten telkens zonder vervolg. Ditmaal werd opnieuw onderzocht, en Veilig Thuis wilde afronden met een overdracht aan het Buurtteam Jeugd en Gezin – ouders moesten hulp accepteren. Volgens Veilig Thuis was inzet van Samen Verder niet nodig. Maar de ouders weigerden hulp, en juist dát was reden voor Samen Verder om toch aan te sluiten.

Wat volgde: een huisbezoek. Gewoon even kennis-maken, contact maken. Ouders wilden wél hulp met hun financiële situatie, en daarop werd direct gehandeld. Achter de voordeur bleek echter meer: twee kinderen van 9 en 10 die getuige waren van structureel partnergeweld, alcoholmisbruik, emotionele

verwaarlozing en vermoedens van seksueel misbruik. Beide ouders hadden een eigen geschiedenis van geweld en verwaarlozing – intergenerationale patronen die zich herhaalden.

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige werd betrokken om psychische belastbaarheid in te schatten en gaf advies over hoe aan te sluiten. Vertrouwen groeide. De hulpverlener van Moviera kon de onveiligheid goed duiden – moeder was daar al eerder bekend. Uiteindelijk besloten de ouders zelf te scheiden. Het Buurtteam pakte praktische en financiële zaken op, de jeugdbeschermer hield zicht op de veiligheid van de kinderen en deed nader onderzoek naar het seksueel misbruik. Intussen staan beide ouders open voor inzet van Multisysteem Therapie.

“ Ik heb dit halve jaar ervaren hoe sterk de gewenning om op een bepaalde manier te kijken en werken in ons DNA is gaan zitten. Meer dan ik had verwacht! ”



Ineke Weeteling

Jeugdbeschermer

“ Wat ik andere professionals wil meegeven: Ga er nooit vanuit dat de ander je wel begrijpt en stel jezelf open en nieuwsgierig op. ”

Linda Verwaaijen

Sociaal psychiatrisch verpleegkundige



Twee pubers, vier jaar thuis, en een moeder die alles draaiende houdt

Een alleenstaande moeder werkt fulltime terwijl haar twee pubers al vier jaar thuis zijn en nauwelijks nog daglicht zien. De één heeft paniekaanvallen, de ander worstelt met dwanggedachten. Geen school, geen behandeling, wel een vrijstelling van leerplicht – want 'zorg is voorliggend'. Het buurtteam schakelt met toestemming van moeder mij en een jeugdbeschermer in, beiden op consultatieve basis.

Samen vullen we de ARIJ in en komen tot een duidelijke conclusie: er is actuele onveiligheid. In het oude systeem zou dit snel zijn opgeschaald naar een JBT. Nu neemt de jeugdbeschermer juist de tijd om vanuit de zijlijn te onderzoeken wat er precies speelt, zonder direct over te gaan tot formele stappen.

Ik coachte de betrokken professionals die regelmatig langskomen bij het gezin: hoe sluit je aan bij deze moeder, zonder oordeel? De jeugdbeschermer onderzoekt alvast of een gezinsopname mogelijk zou zijn. Maar moeder ziet dat niet zitten. Dan ontstaat er spanning: de buurtteammedewerker overweegt alsnog het traject

via JBT in te zetten. Er is sprake van tegenoverdracht – “moeder verdient nu een standje.”

In plaats van escaleren kiest de jeugdbeschermer voor contact. In een open gesprek legt ze de ernst van de situatie uit en maakt ze ruimte: “Er is van alles mogelijk, maar het moet wel van jou komen.” Moeder erkent haar grenzen en zegt: “Ik wil werken. Mijn kinderen moeten (tijdelijk) uit huis.” De kinderen willen dat ook.

Samen wordt een plan gemaakt: een plek voor de kinderen, duidelijke afspraken over contact en herstel. Terwijl het gezin de eerste stappen zet, onderzoekt het buurtteam met moeder én de kinderen hoe herstel eruit kan zien. Wat hebben de kinderen nodig om weer naar school te kunnen? En is het voor moeder mogelijk om in de toekomst weer volledig moeder te zijn?



“ Ik heb echt veel over mijzelf geleerd. Het was vermoeiend, maar ook heel leerzaam. Waar komt die irritatie bij mij vandaan? Waarom moet ik mijzelf steeds herhalen? ”

Scheiden, strijd en toch weer samen kijken naar wat goed is voor het kind

Een melding komt binnen bij Veilig Thuis: een stel is uit elkaar, vader heeft geen gezag, het contact met het kind stukt. Hij wil omgang, zij wil rust. Via de Jeugdbeschermingstafel (JBT) komt het gezin bij mij, het Buurtteam Jeugd en Gezin terecht. Ik schakel samen met de jeugdbeschermer van het RVT om begeleide omgang op te starten.

Acht keer vindt er een begeleide omgang plaats in het wijkcentrum. De jeugdbeschermer en ik houden nauw contact met beide ouders. Vader krijgt informatie over zijn rechten en de mogelijke stappen richting een omgangsprocedure. Moeder krijgt psycho-educatie en begint in te zien hoe belangrijk contact met vader is voor de ontwikkeling van hun kind.

Samen met een gedragswetenschapper observeren we de contactmomenten. Wat gebeurt er echt? Hoe reageert het kind? Hoe communiceren de ouders? Er wordt tijd genomen, er wordt geluisterd. En langzaam verandert de toon: het contact blijkt niet onveilig. De omgang kan vanaf nu onbegeleid.

Wanneer de rechtszaak over gezag volgt, brengen de jeugdbeschermer en ik – met instemming van beide ouders – ons gezamenlijke advies in. De kracht zit hier in het vertragen, in gelijkwaardig contact houden met alle betrokkenen en in het loslaten van automatische routes. Niet alles hoeft meteen juridisch. Soms begint herstel bij gewoon weer samen kijken.

Keen Mahamed

Buurtteammedewerker



Van strijd naar samenwerking – met oog voor beide ouders

Tijdens een zitting ziet mijn collega – en op dat moment zittingsvertegenwoordiger – van de Raad voor de Kinderbescherming, ruimte voor samenwerking via Samen Verder. Het gaat om een gezin met twee kinderen. De ouders zijn al langer uit elkaar, de kinderen wonen bij moeder en hebben omgang met vader. Vader wil deze omgang uitbreiden. Moeder maakt zich zorgen: ze vindt dat vader moeite heeft om goed aan te sluiten bij de kinderen en hen soms in onveilige situaties brengt. De kinderen ervaren stress rond het contact – buikpijn, bedplassen, slecht slapen – en geven vaker aan dat ze niet naar vader willen.

Er is eerder al doorverwezen naar een ouderschapstraject en een psychodiagnostisch onderzoek bij vader, maar dat is niet van de grond gekomen. Grandcare, die de omgang begeleidt, uit zorgen over vaders opvoedvaardigheden. Tijdens de zitting wordt besloten om de omgang voorlopig terug te brengen naar één keer per vier weken, twee uur begeleid, en de zaak negen maanden aan te houden. In die tijd moeten er drie dingen worden uitgezocht: hoe het contact tussen vader en de kinderen verloopt, welk ouderschapstraject passend is en de uitkomsten van het diagnostisch onderzoek.

“ Hoewel het voor een ouder soms als verlies voelt, lukt het om samen helderheid en draagvlak te creëren voor het advies. ”

Lotte Mittendorf

Raadsonderzoeker



Ik betrek via Samen Verder het Buurtteam Jeugd en Gezin. Beide ouders stemmen in met de inzet. In een multidisciplinair overleg wordt een plan gemaakt dat lijkt op een Gezag & Omgang-onderzoek van de Raad: informatie bundelen, aanvullende gesprekken voeren, en zorgvuldig observeren. Een jeugdbeschermer van Samen Verder met expertise in LVB wordt betrokken om vader goed te kunnen begrijpen.

Er vinden gesprekken plaats met beide ouders, de kinderen en Grandcare. Alle informatie wordt overzichtelijk gebundeld en besproken met de ouders. De adviezen worden gedeeld met hun advocaten en besproken op zitting. De rechtbank stelt daarna een omgangsregeling vast. Ondanks dat dit soort uitspraken voor één van de ouders vaak als verlies voelt, lukt het om tot gedeeld begrip te komen over de onderbouwing van het advies. De hulpverlening wordt uitgebreid: een extra ambulante werker helpt vader met de voorbereiding en reflectie rond de omgang. Buurtteam Jeugd en Gezin neemt de regie over, en Samen Verder rondt haar inzet af.



01

02

03

04

05

06

07



“ Je denkt elkaar te begrijpen, maar wat de een met ‘snel’ bedoelt of als crisis labelt, kan heel anders zijn dan hoe ik dat zie. ”



Martine Gerritsen

Hulpverlener Moviera

Geweld in stilte – en wat er gebeurt als je nu naast iemand gaat staan

Een moeder vertelt bij haar taallessen dat ze mishandeld wordt door haar man. Ze durft niet naar huis. En ze is bang dat als ze weggaat, haar kind van haar wordt afgenomen.

De buurtteammedewerker die haar opving, meldt direct bij Samen Verder. De jeugdbeschermer is beschikbaar en gaat samen met de buurtteammedewerker en moeder – mét haar kind – in gesprek. Later sluit ook de man aan. Hij ontkent, het kind is blij om vader te zien, en moeder twijfelt. Ze wil terug naar huis. Wel weet ze inmiddels: bij wie ze terecht kan, wat te doen bij nood.

De volgende dag gaan ik en de buurtteammedewerker opnieuw langs. We voeren afzonderlijk gesprekken, checken de signalen bij de peuterspeelzaal. Het kind blijkt stil, trekt zich terug, huilt vaak. Vader erkent het geweld. Beide ouders willen verandering.

Er worden veiligheidsafspraken gemaakt – time-outs, logeren bij familie. De familie denkt mee. Er volgen gesprekken met beide ouders. Niet alleen over wat er misging, maar over waar het vandaan komt. Over verwachtingen, angst, controle. Langzaam ontstaat er inzicht. De verhoudingen keren. De partners verzoenen zich.

Op de vraag van Samen Verder – “Wat als we niets hadden gedaan?” – zegt vader: “Dan was het verder geëscaleerd. Mijn wantrouwen, mijn boosheid... ik weet niet hoe dat was afgelopen.”

Kijken zonder oordeel, luisteren voorbij de eerste klap

Een melding van huiselijk geweld komt binnen bij Veilig Thuis. De politie heeft doorgegeven dat een man zijn partner heeft geslagen. Een harde realiteit, en vaak slechts het topje van de ijsberg. Binnen een week stap ik en een buurtteammedewerker volwassenen samen het huis binnen. Niet om te veroordelen, maar om te luisteren. Mevrouw staat open voor hulp, en Samen Verder wordt betrokken.

Een week later voeren een hulpverlener van Moviera en een ervaringsdeskundige gesprekken met zowel meneer als mevrouw. Ze willen beide kanten horen – een scherpe, eerlijke geweldsanalyse maken. Ondertussen helpt de buurtteammedewerker mevrouw om haar talenten in kaart te brengen en richting werk te bewegen. Meer structuur, meer toekomst. Een sociaal psychiatrisch verpleegkundige van Samen Verder schuift aan bij een huisbezoek. Zij onderzoekt waarom mevrouw vaak zo fel reageert, en biedt zowel inzicht als praktische handvatten. Psycho-educatie helpt mevrouw haar emoties beter te begrijpen en beheersen.

De context wordt langzaam duidelijk. Meneer werkt 80 uur per week, uit angst hun huis en levensstandaard te verliezen. Hij loopt vast – mentaal en juridisch – en krijgt ondersteuning bij het vinden van een advocaat en de stap naar de bedrijfsarts. Hij erkent dat hij zijn vrouw heeft geslagen. Mevrouw – zelf ook verbaal én fysiek uitgevallen – erkent haar aandeel.

Langzaam verschuift het beeld. Geen dader en slachtoffer in zwart-wit, maar twee mensen in een verstikkend patroon. Beiden zien het. En – belangrijker – beiden willen eruit. Samen zetten ze nu stappen in een Geweldloos Verder-traject van Moviera. Een stap naar eerlijker communicatie, naar minder spanning, naar veiligheid. Niet alleen voor elkaar, maar ook voor zichzelf.

“ Ik kom veel dieper in de gezinspatronen. Ik verbaas me nog steeds wat de melding is en wat er eigenlijk allemaal onder ligt. Dan komt er iets heel anders uit dan wat je van tevoren had bedacht, en daar kan je dan met hen mee aan het werk. ”

Marian Meijer

Medewerker Veilig Thuis



Stadsdeel Dukenburg werd begin 2023 als eerste gekozen om de RVT Samen Verder te starten, vanwege zijn demografische en etnografische kenmerken. Deze wezen op een vruchtbare basis om te beproeven, met relatief veel kindbeschermingsmaatregelen en huishoudens met vijf of meer regelingen (zoals schuldhulp, uitkering of toeslagen). In 2023 telde Dukenburg 70 ondertoezichtstellingen (tabel hieronder), en 11,1% van de huishoudens viel in de categorie met vijf of meer regelingen – beide de hoogste in de stad. Dukenburg is daarnaast een groene wijk met veel diversiteit, waar in sommige buurten armoede, vergrijzing en kwetsbare gezinnen samenkomen. Gecertificeerde Instellingen en Leerplicht moeten hier relatief vaak optreden. Deze combinatie van factoren maakte Dukenburg tot een logische eerste keuze voor de RVT in 2023-2024.



42.693 tot en met 22 jaar
121.959 23 jaar en ouder
164.653 totaal

rest van Nijmegen

5.355 tot en met 22 jaar
17.034 23 jaar en ouder
22.389 totaal

inwoners Dukenburg

Vergelijking: Nijmegen vs. Dukenburg

De Nijmeegse prognose voor de proeftuin was een afname van 15% in trajectduur, zonder stijging van de totale kosten. Omdat de proeftuin alleen in Dukenburg plaatsvond, vergelijken we de resultaten van Dukenburg met de cijfers van geheel Nijmegen.

Aantal OTS-en in 2023 per wijk in gemeente Nijmegen

Stadsdeel	Aantal OTS	%	Jeugdigen 0-18
Dukenburg	70	1,68%	4036
Nijmegen Zuid incl. Hatert	46	1,30%	3551
Nijmegen Nieuw West	45	1,63%	2757
Lindenholt	36	1,31%	2754
Nijmegen Noord	28	0,39%	7112
Nijmegen Centrum + Oost	25	0,63%	3969
Nijmegen Oud West	15	0,66%	2273
Nijmegen Midden	13	0,44%	2987

Nijmegen exclusief Dukenburg

	2023	Realisatie 2024	
Gemiddelde kosten traject	€ 6.434	€ 8.892	+ 38%
Totale kosten	€ 1.981.718	€ 2.631.991	+ 33%

Specifiek Dukenburg

	2023	Realisatie 2024	
OTS	70	61	- 13%
Kosten OTS	€628.813	€ 625.551	- 1%
Gemiddelde kosten	€ 8.983	€ 10.255	+ 14%

Validatie en cijfers Samen Verder eind 2024

	Prognose 2024	Realisatie 2024
Kosten Nijmegen proeftuin Dukenburg (2024)	-	€992.652 ¹
Bereikte gezinnen (consultatie en advies)	-	189 ²
Bereikte gezinnen (intensieve begeleiding)	-	91 ³
OTS (heel Nijmegen)	308	296
Kosten OTS (heel Nijmegen)	€ 2.280.790	€ 2.631.991

Hoewel de gemiddelde kosten per OTS-traject in Dukenburg zijn gestegen (+14%), is deze stijging aanzienlijk lager dan in de rest van Nijmegen (+38%). Ook is het aantal OTS-trajecten in Dukenburg gedaald met 13%, terwijl het totaal aantal OTS-trajecten in Nijmegen slechts licht daalde. Dit wijst erop dat de proeftuin bijdraagt aan een effectievere aanpak en mogelijk kostenbesparing op de lange termijn.

¹ De totale begroting bestaat hoofdzakelijk personele kosten, facilitair, communicatie, trainingen en onvoorziën. Dit is bekostigd uit de landelijk verkregen subsidie. Een deel heeft de gemeente zelf betaald. € 495.038 subsidie, €497.614 uit jeugd middelen en lokale middelen.

² Dit is het totaal aantal gezinnen vanaf de start in 2023.

³ Dit is het totaal aantal gezinnen vanaf de start in 2023. In 96,4% van de gevallen begon de inzet vrijwillig. In 3,6% van de gevallen was er een OTS met machtiging uithuisplaatsing of een lopende voogdijmaatregel.

Wat is de winst van Samen Verder / RVT-aanpak?

Voor gezinnen en huishoudens en hun leefwereld

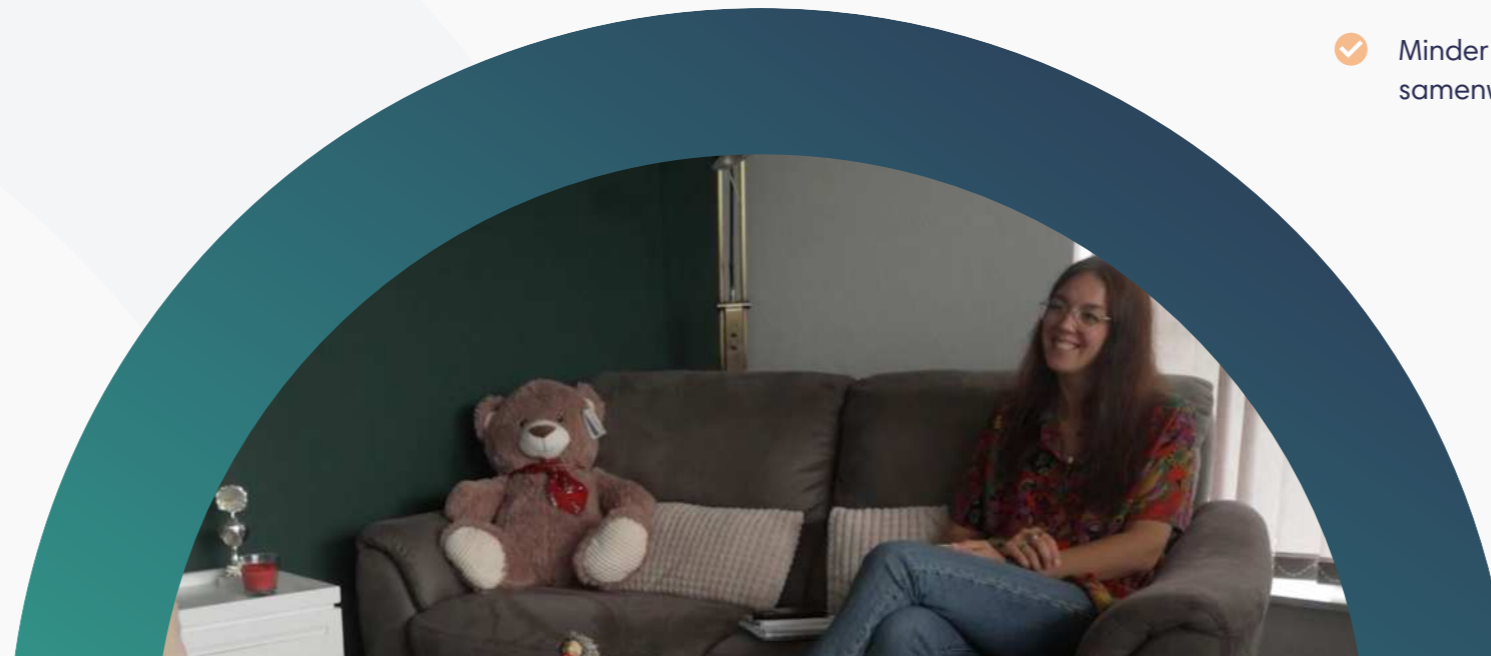
- ✓ Minder herhaling van het verhaal: Huishoudens hoeven niet telkens opnieuw hun verhaal te doen. Minder intakes en onderzoeken.
- ✓ Minder hulpverleners, meer vaste gezichten: Dat geeft rust, vertrouwen en overzicht.
- ✓ Gevoel van gezien en gehoord worden: Meer menselijke, gelijkwaardige benadering.
- ✓ Snelle en persoonlijke betrokkenheid: Snelle actie (binnen 1-3 weken), vaker langs, beter contact.
- ✓ Aansluiting bij de wijk: Directe hulp bij escalatie op straat, sneller signalen oppakken.
- ✓ Duurzame verandering: Door verklarende analyses en gezinsgerichte aanpak (trauma, psychiatrie, partnerdynamiek, verslaving).
- ✓ Minder dwang: Minder vaak inzet van drang/dwangmaatregelen zoals OTS of uithuisplaatsingen.
- ✓ Veiligere gezinssituaties: In vroeg stadium ingrijpen leidt tot stoppen of afnemen van geweld.
- ✓ Ook oog voor plegers: Niet alleen als dader benaderd, maar ook ondersteund om geweld te stoppen.
- ✓ Breder hulpaanbod in beeld: Van wijkkapper tot buurvrouw die opvang biedt – niet alles hoeft via zorg.

Voor professionals en de samenwerking

- ✓ Meer tijd voor echt contact: Minder administratie, reistijd, overdracht.
- ✓ Betere samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid: Binnen het team en met andere betrokkenen.
- ✓ Meer werkplezier en motivatie: Teamleden willen niet meer terug naar het oude systeem.
- ✓ Vakmanschap komt tot zijn recht: Professionals krijgen ruimte om écht te doen wat nodig is.
- ✓ Goede registratie van feiten (i.p.v. aannames): Betere dossiervorming, met oog op duurzaamheid.
- ✓ Korte lijntjes in de wijk: Informeel contact vergroot effectiviteit en snelheid van handelen.

Systemische en organisatorische winst

- ✓ Betere aansluiting op GGZ en volwassenproblematiek: Door inzet sociaal psychiatisch verpleegkundige en Moviera-expertise.
- ✓ Besparing op intake/onderzoek/overdracht: Door snellere inzet en gedeelde aanpak.
- ✓ Versterking van regie bij het huishouden: Keuzes worden meer samen gemaakt, effectiever.
- ✓ Lerende cultuur: Reflectie, intervisie, ontwikkelgesprekken tussen uitvoerenden en management.
- ✓ Ervaringsdeskundigheid: Belangrijke aanvulling in veiligheid en vertrouwen.
- ✓ Versterking in de keten: Betere verbinding tussen opvang, zorg, GGZ en buurtvoorzieningen.
- ✓ Minder versnippering: Door gezamenlijke dossiers en nauwe samenwerking in wijksetting.



Verdieping: waar nog méér winst te behalen valt in 2025:

1 Sterkere verbinding tussen zorg en straf

- De huidige kokers zijn nog onvoldoende verbonden.
- Winst zit in co-creatie tussen straf en zorg, i.p.v. losstaande projecten. Voorbeeld: Samen Verder is vaak niet op de hoogte van lopende strafzaken.
- Investing in betere samenwerking met leerplicht, RvdK, Zorg- en Veiligheidshuizen.

2 Professionele nabijheid en ervaringskennis benutten

- Afstandelijkheid maakt plaats voor echte verbinding.
- Inzet van ervaringsdeskundigen (en ervaringskennis bij professionals) werkt verbindend. Leidt tot minder blinde vlekken, meer openheid bij gezinnen, en soms minder inzet van zorg.
- Idee: poule van ervaringsdeskundigen en een pouleervaringskennis voor inzet in MDO's.

3 Informele steun beter benutten

- Nu vaak nog te beperkt bevroegd of benut.
- Meer aandacht nodig voor wat er al is in de wijk en het netwerk.
- Inzetten bij collectieve oplossingen of wijkgerichte aanpakken.

4 Versterken en verduurzamen binnen bestaande middelen

- Creatief zoeken naar wat al werkt of anders kan in reguliere structuren.
- Monitoren wat effect heeft; data slimmer gebruiken.
- Koppeling met toekomstige aanbestedingen en opdrachtgeverschap.

5 Voorkomen van onnodige ambtshalve verlengingen en uitbreiding van juridische maatregelen

- Door eerder goede begeleiding te bieden of meer nabijheid vanuit RvdK kan verlenging van maatregelen mogelijk worden voorkomen.
- Vraagt inzet op monitoring, vroegsignalering en samenwerking.



Blijvende spanningen en obstakels in het huidige stelsel:

✘ Juridische beperkingen en systeemgrenzen

Wetgeving staat volledige integratie in de weg. Bepaalde wettelijke taken mogen niet door andere professionals worden uitgevoerd. Denk aan Veilig Thuis: verrijken mag alleen door hen worden gedaan. De RvdK moet onafhankelijk blijven. GI mag alleen een maatregel uitvoeren en niet begeleiden.

Wat is het gevolg? Er zijn altijd meerdere mensen betrokken, ook als het streven eenvoudig is. Overdracht blijft nodig, waardoor soms toch versnippering ontstaat. Voorbeeld: Een VT-medewerker doet het huisbezoek en triage, maar kan daarna niet als vast gezicht betrokken blijven

✘ Organisatiedruk en financiële prikkels

De oude systeempraktijken belonen intensieve maatregelen (zoals OTS, jeugdbescherming) meer dan preventie of vrijwillige trajecten. Deelname aan Samen Verder wordt soms niet structureel gefinancierd of gewaardeerd in prestatie-indicatoren. Een voorbeeld: Een GI krijgt betaald per maatregel. Minder OTS betekent dus geen voordeel, maar wel risico. Het risico is dat de druk om 'korte termijn' te besparen of verantwoording strak te controleren tot terugval leidt in oud gedrag (fixen, controleren, afvinken).

✘ Spanningen in samenwerking en verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheid is niet altijd helder. Wanneer professionals samen met het huishouden aan de regie werken, vraagt dat veel onderlinge afstemming. Dat geeft onzekerheid wie op welk moment het voortouw neemt. En daarmee de neiging om je terug te trekken als je twijfelt of je wel het juiste doet. *"Het kost tijd om elkaar te begrijpen en samen een best passende stap te bepalen."*

✘ Lerende beweging vraagt doorzettingsvermogen

Verandering is lastig te combineren met bestaande praktijk. De gewenste cultuurverandering vraagt tijd, ruimte en reflectie. Maar er is weinig tijd voor reflectie of coaching. Professionals willen 'helpen', niet stilstaan. En bij de financiële noodzaak om te bezuinigen, ligt het reflex vanuit de overheid en leidinggevenden op de loer om lineair te sturen en het leren en ontwikkelen in

te wisselen voor strakkere KPI's en controle. Wat is de valkuil? Als reflectie, intervisie en informele ontmoeting niet worden gefaciliteerd, loop je vast in misverstanden of escalatie.

"Professionals willen hun tijd het liefst besteden aan de praktijk leidinggevenden en beleidsmakers willen graag grip in cijfers en snelheid, maar reflectie blijkt cruciaal."

✘ Behoeftes aan eenvoud vs. behoeftes aan rechtsbescherming

Spanningsveld tussen 'eenvoudig' en 'zorgvuldig'. De wens om gezinnen één vast team te geven botst met de vereiste checks & balances in de jeugdbescherming en de rol van onafhankelijke instanties (bijv. RvdK, Inspectie). Het gevolg: Volledige vereenvoudiging in teamsamenstelling blijft een uitdaging.

✘ Tussen vertrouwen, controle en context

De controlebehoefte groeit bij onzekerheid, maar verandering roept onzekerheid op. Gemeenten, inspecties of bestuurders kunnen dan terugvallen op controle: meer cijfers, audits, rapportages. Het risico is dat professionals minder vertrouwen voelen en ruimte om te leren, experimenteren en falen verdwijnt. Ook de bezuinigingen zetten druk op inzet en samenwerking. Caseloads zijn soms nog te hoog, terwijl Samen Verder juist vraagt om tijd en aandacht. Externe partijen (zoals GGZ) zijn niet altijd snel of laagdrempelig inzetbaar.

✘ Met het huishouden vertragen terwijl er risico is, voelt onnatuurlijk

Professionals zijn gewend sneller in te grijpen bij signalen van onveiligheid. De werkwijze van Samen Verder vraagt juist om vertragen, verdragen en samen optrekken, zelfs als de veiligheid nog niet gegarandeerd is.

Waarom is dit lastig? Dit schuurt met het instinct van hulpverleners en hun verantwoordelijkheid. Vertrouwen winnen kost tijd en spanning stijgt wanneer men niet direct kan 'fixen' of 'veiligstellen'.

"Vertragen en verdragen in situaties waarin de veiligheid niet voldoende is, is moeilijk. Je bent snel geneigd je terug te trekken of het over te dragen."

✘ Dubbele opdracht van de gemeente Nijmegen: 'normaliseren' vs. 'diepgaand begeleiden'

Twee tegenstrijdige verwachtingen. De gemeente Nijmegen vraagt aan de Buurtteams om zowel te normaliseren en minder zorg in te zetten als diepgaand te analyseren bij complexe situaties en met voldoende expertise te werken.

Wat is de uitdaging? Dit leidt tot onzekerheid bij professionals: wanneer is er sprake van problematisering? En wanneer schakel je toch de GGZ of jeugdzorg in?

*"Wat verstaan we onder gezinsgericht en vraaggericht werken?"
"Wanneer is het verantwoord om niet iedereen te spreken of betrekken?"
"Wie bepaalt of we goed genoeg hebben gekeken?"*

De algehele conclusie is dat de winst van Samen Verder groot is – eenvoudiger, menselijker, effectiever. Maar de weg ernaartoe kent veel spanningen tussen systeem en praktijk, vertrouwen en controle, samen en apart werken en oud versus nieuw denken. Het vraagt moed, leiderschap, vertrouwen én scherpe keuzes van alle betrokkenen in het veld.

05 Routekaart voor gemeenten – Samen Verder in praktijk brengen

De beweging naar een sterkere, meer samenhangende aanpak van kind- en gezinsbescherming begint lokaal. Gemeenten hebben hierin een sleutelrol. Niet met een blauwdruk of vast draaiboek, maar met een routekaart als kompas — en een goed gevulde rugzak met inzichten, werkzame elementen en lessen uit de praktijk.

Deze routekaart is gebaseerd op de ervaringen van het RVT Samen Verder in Nijmegen en bedoeld als praktisch handvat voor andere gemeenten die soortgelijke stappen willen zetten. Het gaat niet alleen om wát je doet, maar ook hoe je het doet: met visie, moed en in verbinding met gezinnen, professionals en partners.

Elke pijler in deze routekaart vertegenwoordigt een essentieel onderdeel van een lokaal stevig verankerde aanpak: van het creëren van gezamenlijk begrip en bestuurlijk commitment tot het inrichten van werkzame structuren en het continu leren van de praktijk.

Deze routekaart is geen rechte snelweg van A naar B, maar een iteratieve ontwikkelreis. Onderweg kom je hobbels tegen, moet je soms bijsturen, maar je beweegt steeds dichterbij duurzame veiligheid en passende ondersteuning voor gezinnen.

Pijler 1

Informatie & Commitment (randvoorwaardelijk)

Doen

- ✓ Doorleef met Informeer alle stakeholders gezamenlijke kaders, visie, en doelen.
- ✓ Zorg voor gemeenschappelijk taalgebruik en begrippen.
- ✓ Gebruik tools zoals zelfscan, routekaart en basispresentatie.
- ✓ Maak commitment expliciet en veranker dit bestuurlijk.

Niet doen

- ✗ Onduidelijkheid laten bestaan over terminologie of ambities.
- ✗ Beleidsontwikkeling zonder uitvoerende partijen of ervaringsdeskundigen.

Pijler 2

Sturing (randvoorwaardelijk)

Doen

- ✓ Creëer integrale sturing binnen College van B&W.
- ✓ Zet in op lokale samenwerking en gezamenlijke visie.
- ✓ Gebruik sturingsinstrumenten: afsprakenmonitor, bestuurlijke scans, integrale ontwikkelmodellen.

Werkzame elementen

- ✓ Gedeelde visie over veiligheid en samenwerking.
- ✓ Wethouders als actieve opdrachtgevers i.p.v. alleen financiers.
- ✓ Lokale commitment en afstemming met Veilig Thuis, Moviera, RvdK en GI's.

Niet doen

- ✗ Fragmentatie tussen domeinen (jeugd, veiligheid, Wmo).
- ✗ Alleen formeel opdrachtgeverschap, zonder betrokkenheid.

Pijler 3

Inrichting (tactisch niveau)

Doen

- ✓ Formuleer duidelijke opdracht aan lokale teams die zelf ook begeleiden/hulpverleners (niet alleen indiceren)
- ✓ Zorg voor passende schaal, expertise, rollen en werkprocessen.
- ✓ Laat ruimte voor outreachend en flexibel werken (ook buiten protocollen om).

Werkzame elementen

- ✓ Duo-aanpak tussen Samen Verder en lokaal team, vast gezicht, maatwerk in hulp.
- ✓ Aansluiting met sociale basis én regionale jeugdhulp.
- ✓ Richtlijn: "wat nu ontwikkeld wordt, moet ook over 2 jaar passen."

Niet doen

- ✗ Alles vastleggen in contracten zonder ruimte voor ontwikkeling.
- ✗ Te smal team of generalisten zonder specialistische ondersteuning.

Pijler 4

Weten & Kunnen (operationeel niveau)

Doen

- ✓ Zorg voor continu leren: kennis, vaardigheden, methodieken en laat dit begeleiden door een persoon met (veranderkundig) coachend profiel
- ✓ Sluit aan op het nieuwe handelingskader en leeragenda.
- ✓ Organiseer reflectiemomenten, intervisie en scholing

Werkzame elementen

- ✓ Versterken van professionele autonomie én duidelijke kaders.
- ✓ Inzet van ervaringsdeskundigheid in teams.
- ✓ Gericht op traumabewust, systeemgericht en cultuursensitief werken

Niet doen

- ✗ Verwachten dat professionals alles zelf kunnen oplossen.
- ✗ Geen ruimte voor leren en reflectie in de dagelijkse praktijk.

Pijler 5

Lerend ontwikkelen (de basis)

Doen

- ✓ Zie implementatie als een ontwikkelproces, niet als project met eindpunt.
- ✓ Organiseer leersessies, klantreizen, en feedbackloops.
- ✓ Maak ruimte voor onzekerheid en experimenteren.
- ✓ Contracteer meervoudig partijdige/onafhankelijke begeleiding zodat op alle lagen (beleid, management, bestuur) wordt geleerd en (vaak onbewuste) niet helpende denk en handelingspatronen worden omgebogen en heilige huisjes ter discussie worden gesteld.

Werkzame elementen

- ✓ Iteratief werken: bijstellen, evalueren en opnieuw inrichten.
- ✓ Lokale én regionale reflectiestructuur.
- ✓ Samen leren met partners, gezinnen én ervaringsdeskundigen

Niet doen

- ✗ Rigiditeit: "zo hebben we het afgesproken, zo blijven we het doen".
- ✗ Denken dat je pas kunt starten als alles 'af' is.

Samenvattend: Sleutels tot succes



Bouwsteen	Randvoorwaarden	Werkzame elementen	Valkuilen
1 - Informatie & Commitment	Gedeeld beeld, taal & doel	Heldere communicatie, draagvlak	Geen gedeelde taal of betrokkenheid
2 - Sturing	Regionale samenwerking, duidelijke opdrachtgevers	Integrale visie en monitoring	Domeinfragmentatie, vrijblijvende sturing
3 - Inrichting	Passend team met ruimte voor maatwerk	Vaste gezichten, duo's, flexibiliteit	Te strak inkopen, geen ruimte voor groei
4 - Weten & Kunnen	Scholing, visie, handelingskader	Autonome én goed toegeruste professionals	Onvoldoende kennis of ruimte voor leren
5 - Lerend ontwikkelen	Iteratief, met leerruimte	Klantreizen, feedback-loops, reflectie	Alles vooraf willen vastleggen



06 Leiders aan het woord

“ Wees geduldig. Leer te verdragen van wat nog niet gaat zoals je dat zou willen. Bijvoorbeeld de samenwerking met partners. Neem zelf verantwoordelijkheid daarin voor eigen gedrag. Het gevolg daarvan is dat er meer ruimte komt om mensen en situaties beter te begrijpen. Net zoals we dat doen met de gezinnen die we begeleiden. Vanuit verdragen kom je dichterbij begrip en van daaruit bij beïnvloeden. We zijn vaak te hard voor elkaar en voor onszelf. Terwijl we allemaal hetzelfde willen. Maar er is veel onzekerheid, ook door angst voor het onbekende. Net zoals je dat ziet bij gezinnen als we daar zijn. Dan ontstaat er vaak een vorm van ‘vechten of vluchten’ ”

Arno Lelieveld

Bestuurder Jeugdbescherming Gelderland



Marlies Kennis

Bestuurder Buurteams Jeugd & Gezin

“ Ik ben heel blij dat we met de proeftuin in Dukenburg zijn gestart. Als Buurteams doen we vol overtuiging mee omdat we denken dat als professionals samen opwerken met gezinnen, ook als veiligheid in het geding is, persoonlijker is, fijner voor gezinnen en professionals en dus beter werkt. Daarvoor hebben we professionals nodig met lef en inlevingsvermogen en die met elkaar een verandering realiseren. Wat ben ik trots op de professionals die dat met elkaar en natuurlijk met de gezinnen gedaan hebben. Laten we een voorbeeld aan hen nemen en ook als bestuurders, gemeente en rijk het lef hebben om deze innovatie te bestendigen en het makkelijker te maken voor onze professionals om verandering mogelijk te maken die echt ten goede komen aan gezinnen en professionals in de praktijk! ”

Saskia Vonk

Manager Veilig Thuis



“ Alleen ga je sneller maar samen kom je verder. Dit sluit natuurlijk heel mooi aan bij de naam van de proeftuinen ‘Samen Verder’, is kort en bondig maar reflecteert wel precies wat het in mijn ogen is. Het samenbrengen van alle kennis en kunde zorgt voor een toekomstbestendiger aanpak voor de cliënten waarmee je uiteindelijk verder komt. ”

“ Huiselijk geweld heeft niet alleen gevolgen op de korte, maar ook op de lange termijn. Het grootste gevolg is dat huiselijk geweld intergenerationele effecten heeft. Heel veel van de mensen die we hier opvangen hebben in hun jeugd ook te maken gehad met huiselijk geweld. Als je geen voorbeeld hebt van gezonde relaties, dan kom je zelf makkelijker in niet-gezonde relaties terecht. ”

Eva Scholte

Bestuurder Moviera



“ Ik geloof in de uitgangspunten van het Toekomstscenario en zie in onze deelname aan Samen Verder Nijmegen een kans om de kennis en expertise van de Raad voor de Kinderbescherming in te zetten om zo bij te dragen aan een verbetering van het huidige jeugdstelsel. Want het moet anders en het kan beter! Ik ben ervan overtuigd dat als we met elkaar en in goede samenhang ons werk organiseren, we echt het verschil kunnen maken voor de kwetsbare gezinnen en kinderen die we willen beschermen. Het beschermen van kinderen, met waarborg van de rechten van ouders en kinderen, heeft voor mij de hoogste prioriteit. ”

Yvonne van der Doelen

Gebiedsmanager Raad voor de Kinderbescherming



01

02

03

04

05

06

07



07 De reis in beeld

Bekijk hier de trailer van de korte documentaire 'Samen Verder Dukenburg'

Ben je benieuwd naar de hele docu?
Neem dan [contact](#) met ons op!

Met speciale dank aan

de fantastische filmmaker Louise Verbree,
en regisseur Lotje Kerkhaert.





samen verder

veiligheidsteam dukenburg

